

შიდა აუდიტის როლი რისკის შეფასებაში

მუხრან ქამადაძე

თსუ ასოცირებული პროფესორი

რეზიუმე

მმართველობითი სისტემის უმაღლესი რგოლის ინტერესებში შედის რისკის მართვასთან დაკავშირებული პროცესების გაუმჯობესება, ამის განხორციელებისათვის კი მისი იდეალურ პარტნიორია შიდა აუდიტი. რისკის მართვა წარმოადგენს განმეორებადი სისტემატიზებული პროცესების ერთობლიობას. ის იგეგმება, ხორციელდება, კონტროლდება და მუდმივად იხვეწება იმისათვის, რომ გაიზარდოს ორგანიზაციის წინაშე არსებული ყველა მნიშვნელოვანი შესაძლებლობის, მიზნის მიღწევის სტრატეგიისა და ბიზნეს-გეგმის რეალიზაციის ალბათობა.

იმის გათვალისწინებით, რომ რისკის მართვა თავისთავად არაზუსტი, არაობიექტური საქმიანობის სფეროა, რომელიც უმეტესწილად მოითხოვს შემოქმედებით მიდგომებს, შიდა აუდიტში რისკზე ორიენტირებული მიდგომების გამოყენება მრავალი საკითხის კომპლექსურ გააზრებას მოითხოვს. ის თანაბრად ეხება, როგორც შიდა აუდიტის საქმიანობის დაგეგმვას, ასევე რისკის მართვის პროცესებსაც, რაც მთლიანად ორგანიზაციას გარკვეული გამოწვევების წინაშე აყენებს. რისკზე ორიენტირებული მიდგომების გამოყენება წარმოადგენს შიდა აუდიტის შანსს, თავისი კომპეტენციის ფარგლებში უკეთ და დროზე გამოავლინოს ორგანიზაციის წინაშე არსებული საფრთხეები.

შიდა აუდიტმა უარი უნდა თქვას მხოლოდ შიდა კონტროლის შემოწმებებზე. აქტიურად უნდა განიხილოს თითოეული პროცესის დონეზე განსაზღვრულ მიზნებსა და რისკებთან კავშირი. განხილულ უნდა იქნას, არამართო რისკის კონტროლის კონკრეტული ღონისძიებები, არამედ თვით რისკზე საპასუხო ქმედებებიც.

საკვანძო სიტყვები: შიდა აუდიტი, სტრატეგია, რისკ-მენეჯ-მენტი.

შესავალი

თანამედროვე მზარდი ორგანიზაციის სტაბილურობა და გრძელვადიანი წარმატება წარმოუდგენელია, თუ მისი მმართველობის სისტემაში სათანადო ადგილი არ უკავია რისკის მართვას, თუნდაც არაფორმალიზებული სახით. შიდა აუდიტის პროფესიის ფუნდამენტალურ საზრუნავს წარმოადგენს ორგანიზაციაში რისკის მართვის პრაქტიკის შეფასება. ყველა ორგანიზაცია დგას რისკების წინაშე, მაგალითად, ეს შეიძლება იყოს რეპუტაციული რისკი, ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების რისკები, მომწოდებლისგან მომდინარე რისკი, საბაზრო რისკი, საინფორმაციო ტექნოლოგიების რისკები, ფინანსური რისკები და სხვა. შიდა აუდიტის ფუნქციაა მენეჯმენტისთვის რწმუნების მიცემა ყველა უმთავრესი რისკის ეფექტურად მართვის შესახებ. ამისათვის შიდა აუდიტორი აფასებს რისკის მართვის პროცესების ხარისხს, შიდა კონტროლის სისტემებს და კორპორატიული მართვის პროცესებს.

შიდა აუდიტორი ორგანიზაციის მნიშვნელოვანი წევრია — იგი ახორციელებს არსებული პრაქტიკის კრიტიკულ ანალიზსა და პრობლემების გამოვლენას, მხარს უჭერს საუკეთესო პრაქტიკის დანერგვას და კატალიზატორის როლს ასრულებს მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად. შიდა აუდიტი წარმოადგენს საშუალებას, რომელიც აწვდის დანესებულების ხელმძღვანელს დამოუკიდებელ რწმუნებას იმისა, რომ დანესებულების შიგნით არსებული კონტროლის მექანიზმები აღწევენ დასახულ მიზნებს და რისკების მართვა ეფექტურად ხორციელდება

ძირითადი ტექსტი

შიდა აუდიტი აფასებს და აუმჯობესებს ფინანსური მართვისა და კონტროლის სიტემას, რისკების მართვის ეფექტიანობას, რაც შესაბამისად აუმჯობესებს ორგანიზაციის წინაშე მდგარი ამოცანების შესრულებას. შიდა აუდიტი წარმოადგენს საშუალებას, რომელიც აწვდის დანესებულების ხელმძღვანელს დამოუკიდებელ რწმუნებას იმისა, რომ დანესებულების შიგნით არსებული კონტროლის მექანიზმები აღწევენ დასახულ მიზნებს და რისკების

მართვა ეფექტურად ხორციელდება. შიდა აუდიტის საქმიანობა მოიცავს დანესებულების მთელი რიგი აქტივობებისა და პროცესების შეფასების სხვადასხვა სფეროს, რათა უზრუნველყოს ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის შესაბამისობა მიზნებთან, წესებთან და სტანდარტებთან და, ასევე, გონივრულ ფინანსური მართვის პრინციპებთან.

თანამედროვე მზარდი ორგანიზაციის სტაბილურობისა და გრძელვადიანი წარმატება წარმოუდგენელია, თუ მისი მმართველობის სისტემაში სათანადო ადგილი არ უკავია რისკის მართვას, თუნდაც არაფორმალიზებული სახით. რისკის მართვის, როგორც ორგანიზაციის ყველაზე სტრატეგიული ინსტრუმენტის მიმართ ინტერესი, განსაკუთრებით გაიზარდა ბოლო პერიოდის კორპორაციული სკანდალების ფონზე, რომლებიც გასული საუკუნის ბოლოს დაიწყო და დრამატიზმით წარმოაჩინა, თუ რა შედეგი შეიძლება მოჰყვეს რისკების არაადეკვატურ მართვას.

შიდა აუდიტი ახორციელებს შეფასებას და ამ შეფასებაზე დაყრდნობით შეიმუშავებს რეკომენდაციებს, რაც ეხმარება ორგანიზაციის ხელმძღვანელს მიზნების მიღწევაში. შიდა აუდიტორული საქმიანობა გულისხმობს რისკების გამოვლენას და რისკებისადმი მოწყვლადობის შეფასებას, ხელს უწყობს რისკების ეფექტურ მართვას და კონტროლის სისტემების დახვეწას ეფექტური კონტროლის შესანარჩუნებლად, კონტროლის სისტემების ეფექტურობისა და ეფექტიანობის შესწავლას და მათი უწყვეტი განვითარების ხელშეწყობას.

შიდა აუდიტის მიზნებია:

- სტრატეგიული და წლიური გეგმების მომზადება რისკების შეფასების საფუძველზე, რომელთაც შეუძლიათ საფრთხის ქვეშ დააყენონ ორგანიზაციის წინაშე მდგარი ამოცანების შესრულება;
- ფინანსური მართვისა და კონტროლის მექანიზმების ადეკვატურობის შეფასება და შესწავლა ეკონომიურობის, ეფექტიანობისა და ეფექტურობის თვალსაზრისით ორგანიზაციის წინაშე არსებული ამოცანების შესასრულებლად;
- ხელმძღვანელობის ინფორმირება მიგნებების და დასკვნების შესახებ და რეკომენდაციების ჩამოყალიბება.

ორგანიზაციის შიგნით არსებული ყველა სისტემა, პროცესი, მოვლეა და საქმიანობა შეიძლება წარმოადგენდეს შიდა აუდიტორული შემოწმების საგანს. შიდა აუდიტი ასევე წარმოადგენს დამოუკიდებელ და ობიექტურ საკონსულტაციო მომსახურებას, რომელიც ხელმძღვანელობას ეხმარება დაწესებულების წინაშე არსებული რისკების მართვაში, შიდა კონტროლის და მმართველობითი პროცედურების გაუმჯობესებაში, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ინერგება ახალი სისტემები და პროცედურები.

რისკის მართვა წარმოადგენს განმეორებადი სისტემატიზირებული პროცესების ერთობლიობას. ის იგეგმება, ხორციელდება, კონტროლდება და მუდმივად იხვეწება იმისათვის, რომ გაიზარდოს ორგანიზაციის წინაშე არსებული ყველა მნიშვნელოვანი შესაძლებლობის, მიზნის მიღწევის სტრატეგიისა და ბიზნესგეგმის რეალიზაციის ალბათობა ან მაქსიმალურად შემცირდეს ამ უკანასკნელთა ხელისშემშლელი ფაქტორებისა და მოვლენების მოხდენის ალბათობა, მათი შესაძლო ნეგატიური ზეგავლენა. მმართველობითი სისტემის უმაღლესი რგოლის ინტერესებში შედის რისკის მართვასთან დაკავშირებული პროცესების გაუმჯობესება, ამის განხორციელებისათვის კი მისი იდეალურ პარტნიორია შიდა აუდიტი, რომელიც როგორც დამოუკიდებელი სერვისფუნქცია, უბრალოდ ვალდებულია თავისი ძალისხმევა და რესურსები მიმართოს მისი მთავარი „დამკვეთის/მომხმარებლის“ და შესაბამისად, ორგანიზაციის წინაშე არსებული მთავარი გამოწვევებისაკენ.

როგორც შიდა აუდიტის სფეროს ცნობილი მკვლევარები აღნიშნავენ: შიდა აუდიტი ჩამოყალიბდა და განვითარდა იმისათვის, რომ დააკმაყოფილოს მენეჯმენტის საჭიროებები. წარმატებული შიდა აუდიტორებისათვის, ორგანიზაციისა და მენეჯმენტის მიზნები წარმოადგენს მათი ოპერაციული საქმიანობისა და მისი დაგეგმვის ორიენტირებს. აუდიტის მიზნები შესაბამისობაში უნდა იქნას მოყვანილი მენეჯმენტის მიზნებთან ისე, რომ აუდიტორებს შეეძლოთ შექმნან მეტი დამატებითი სარგებელი იმ სფეროებში, რომლებსაც მენეჯმენტი განიხილავს როგორც კრიტიკულად მნიშვნელოვანს ორგანიზაციის წარმატებისათ-

ვის. შიდა აუდიტის ფუნქციას მარნმუნებელ მანდატთან ერთად, მიენიჭა საკონსულტაციო მანდატი, ხოლო რისკების მართვის პროცესები (ისევე როგორც შიდა კონტროლი და მმართველობით სისტემა) შიდა აუდიტისთვის გახდა საქმიანობის ერთ-ერთი მთავარი მიმართულება, სადაც მისი ძალისხმევა იქნება დამატებითი სარგებლის მომტანი. ამდენად, ახალ დეფინიციაში ფაქტობრივად საყოველთაოდ გაცხადდა, რომ შიდა აუდიტის განვითარების მიმდინარე ეტაპზე, მის საქმიანობაში რისკზე ორიენტირებული მიდგომის გამოყენება, წარმოადგენს ყველაზე ოპტიმალურ სტრატეგიას.

იმისათვის რომ კიდევ უფრო თვალნათლად განემარტა, თუ რას გულისხმობს რისკზე ორიენტირებული მიდგომის გამოყენება შიდა აუდიტის საქმიანობის გრძელვადიანი და ოპერაციულ დაგეგმვაში, შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის მიერ, 2009- 2013 წწ. შემუშავებულ იქნა მთელი რიგი პრაქტიკული მითითებებისა (Practice Advisories). გამოცყოთ მხოლოდ ძირითად მათგანს. ესენია:

- აუდიტის გეგმის კავშირი ორგანიზაციის რისკებთან და საფრთხეებთან
- რისკის მართვის გამოყენება შიდა აუდიტის დაგეგმვისას
- რისკის მართვის პროცესების ადეკვატურობის შეფასება
- სტრატეგიული მიზნების გათვალისწინება შიდა აუდიტის მიერ.

კერძოდ, ავტორები აღნიშნავენ, რომ თანამედროვე ორგანიზაციის მენეჯმენტისათვის, მიუღებელია შიდა აუდიტი შემოიფარგლოს მხოლოდ ისტორიული ინფორმაციითა და ოპერაციებისა და კონტროლების შემონმებით.

რაც შეეხება აუდიტის ცალკეული შემონმებების დაგეგმვას. აუცილებელია შიდა აუდიტმა უარი თქვას მხოლოდ შიდა კონტროლის შემონმებებზე. აქტიურად განიხილოს თითოეული პროცესის დონეზე განსაზღვრულ მიზნებსა და რისკებთან კავშირში. ამასთან, განხილულ უნდა იქნას, არამარტო რისკის კონტროლის კონკრეტული ღონისძიებები, არამედ თვით რისკზე საპასუხო ქმედებებიც. ეს შიდა აუდიტს საშუალებას მისცემს, შიდა კონტროლის ადეკვატურობა შეაფასოს არა განყენებულად, არ-

ამედ მიიღოს რწმუნება იმაზე, რომ კონტროლის ღონისძიებების გარდა, სწორად არის შერჩეული რისკზე საპასუხო ქმედებებიც (მაგალითად, რისკის დაზღვევა, აცილება, დივერსიფიკაცია). ამდენად, მიღწევადია თუ არა ორგანიზაციისა და პროცესების მიზნები. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორებმა შეძლებენ გამოავლინონ, არამართო დამატებითი კონტროლების საჭიროება, არამედ აღმოაჩინონ ზედმეტი, არაფრისმომცემი კონტროლებიც და ამით, შეამცირონ მათზე გაწეული ხარჯები.

რისკზე ორიენტირებული შიდა აუდიტის მიზანია ორგანიზაციის მმართველობითი სისტემის უმაღლესი რგოლისათვის (მაგალითად, საბჭოსათვის) დამოუკიდებელი რწმუნების მიწოდება იმის თაობაზე, რომ:

- უმაღლესის მენეჯმენტის მიერ ყველა დონეზე (მ.შ. ორგანიზაციის, დეპარტამენტების, ფუნქციონალურ-ერთეულებისა და ბიზნეს-პროცესების დონეზე) გამოყენებული რისკის მართვის პროცესები ხორციელდება დადგენილი პოლიტიკის შესაბამისად;

- რისკის მართვის პროცესები სწორადაა ორგანიზებული;

- მენეჯმენტის მიერ გამოყენებულ რისკზე პასუხის ღონისძიებები არის საკმარისი და ეფექტიანი და უზრუნველყოფენ ამ რისკების შემცირებას საბჭოსათვის მისაღებ დონემდე;

- ორგანიზაციას გააჩნია ქმედითი შიდა კონტროლის სისტემა, რომელიც საკმარისად ამცირებს მენეჯმენტის მიერ შერჩეულ რისკებს.

შიდა აუდიტის, როგორც რისკის მართვის საკითხების სანდო ექსპერტის, უმთავრესი მიზანი და ობიექტი რისკის მართვასთან დაკავშირებით არის მარწმუნებელი და საკონსულტაციო მომსახურეობის გაწევა. კერძოდ, ის ირჩევს, გეგმავს, ამოწმებს რისკის მართვასთან დაკავშირებული პროცესებს, როგორც აუდიტის ობიექტს. პირობითად, ურთიერთობის ამ ფორმატს შეიძლება ვუწოდოთ ფუნქციონალური ურთიერთობა.

იმის გათვალისწინებით, რომ რისკის მართვა თავისთავად არაზუსტი, არაობიექტური და საქმიანობის სფეროა, რომელიც უმეტესწილად მოითხოვს შემოქმედებით მიდგომებს, შიდა აუდიტს მართებს ამ სფეროში არსებული სხვადასხვა საუკეთესო

პრაქტიკის ცოდნა. კერძოდ, სხვადასხვა ორგანიზაციაში შეიძლება განსხვავებულ იყოს რისკის მართვასთან დაკავშირებული პროცესები, რისკი მართვის პოლიტიკა და დოკუმენტაციის ხარისხი. უმეტეს შემთხვევაში, რისკის მართვის (და არა რისკის მესაკუთრის) ფუნქცია, საბჭოს მიერ დელეგირებულია ორგანიზაციის შიგნით სპეციალურად ამ მიზნით შექმნილ ერთეულზე. ეს ერთეული უზრუნველყოფს:

- მთელი ორგანიზაციის მასშტაბით რისკის მართვისადმი ერთიანი, ორგანიზაციისათვის მისაღები მიდგომების ანუ ე.წ. „კონცეპტუალური ბაზის“ შერჩევას და მეთოდოლოგიის შემუშავებას;

- სხვადასხვა შინაარსისა და ფორმატის სამუშაო შეხვედრების და სწავლებების ორგანიზებას, რისკების გამოვლენის, რისკის კატეგორიზაცია, რისკის კრიტერიუმების დადგენის, რისკების ანალიზის თემებზე;

- ორგანიზაციის მასშტაბით გამოვლენილი ყველა რისკის თაობაზე პროცესების დოკუმენტაციისა და ინფორმაციული ბაზების (მ.შ. რისკის რეეტრის) წარმოებას, არსებითი ბიზნეს-რისკების თაობაზე ანგარიშგების მომზადებას და სათანადო მმართველობითი სისტემის რგოლისათვის მიწოდებას.

ზოგიერთი, უფრო ფართო უფლებებით აღჭურვილი რისკის მართვის ფუნქციებს, შეიძლება ასევე გააჩნდეს ორგანიზაციის შიგნით რისკის რეესტრში ასახული ინფორმაციის განახლება-გადამოწმების და ამ რისკების მართვის თაობაზე მარწმუნებელი საქმიანობის უფლებამოსილებაც.

რატომ ცდილობს შიდა აუდიტი (აუდიტორი), პროაქტიული ქმედებებით, ანუ როგორც მას ხშირად უწოდებენ ცვლილების კატალიზატორის როლის შესრულებით, საფრთხე შეუქმნას საკუთარ ობიექტურობას და დამოუკიდებლობას. ამის ახსნა შესაძლებელია 2010-ე პროფესიული სტანდარტის მოთხოვნის სპეციფიკით, რომელიც როგორც აღვნიშნეთ, ადგენს რომ თუ ორგანიზაციაში არ არსებობს რისკი მართვის სისტემატიზირებული მიდგომები, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ორგანიზაციის ხელმძღვანელობასთან კონსულტაციების შემდეგ, უნდა შეიმუშაოს რისკის შეფასების საკუთარი სისტემატიზირებული და დო-

კუმენტირებული მიდგომები, რათა უზრუნველყოს ორგანიზაციაში მაღალ რისკიანი თემების (მ.შ. საკუთრივ შიდააუდიტორულ საქმიანობის რისკების) გამოვლენა და პრიორიტეტულობის განსაზღვრა. ეს გარემოება მიუთითებს, რომ შიდა აუდიტის მიერ რისკის შეფასების მეთოდოლოგიის საფუძველზე გამოვლენილი რისკების ნუსხა შეიძლება განსხვავდებოდეს ორგანიზაციის მიერ ერთიანი რისკის მართვის მეთოდოლოგიის გამოყენებით მიღებული რისკების ნუსხისაგან. ეს იმით აიხსნება, რომ შიდა აუდიტს, როგორც მარწმუნებელ მომსახურეობის გამწვევ ბიზნესფუნქციას, ორგანიზაციის მენეჯმენტისაგან განსხვავებით, აქვს იმის უფლება, რომ საქმიანობის დაგეგმვისას გამოიყენოს არსებითობის პრინციპი. ცხადია, ეს გარემოება არ უკრძალავს შიდა აუდიტს გამოიყენოს რისკის მართვის პრინციპები ან აღიარებული მიდგომები და მეთოდოლოგია. თუ რისკის მართვას ერთიან, განმეორებად და უწყვეტ პროცესების ერთობლიობად წარმოვიდგენთ, შიდა აუდიტის ფუნქცია შეიძლება აღვიქვათ როგორც ამ პროცესის ერთ-ერთი შემადგენელი რგოლი, რომელიც უზრუნველყოფს მთლიანი სისტემისა და ცალკეული პროცესების დიაგნოსტიკას და მათი ხარისხის მუდმივ სრულყოფას.

შიდა აუდიტს არასდროს უნდა დაავინწყდეს, ორი შემაკავებელი ფაქტორის არსებობა. ესენია:

1. შიდა აუდიტის განკარგულებაში არსებული რესურსების შეზღუდულობა (ფინანსები, უფლებამოსილება, დრო, კვალიფიკაცია);

2. პროფესიული სკეპტიციზმი;

აღსანიშნავია, რომ შიდა აუდიტორმა ბრმად არ/ვერ უნდა ენდოს რისკის მართვის ფუნქციის მიერ მომზადებულ ინფორმაციას, რადგან; რისკის მართვაში გამოყენებული მეთოდები და ტექნოლოგიები საჭიროებენ ვალიდურობის პერიოდულ გადამოწმებას. მაშასადამე, შიდა აუდიტში რისკზე ორიენტირებული მიდგომების გამოყენება მრავალი საკითხის კომპლექსურ გააზრებას მოითხოვს. ის თანაბრად ეხება, როგორც შიდა აუდიტის საქმიანობის წლიურ და ოპერაციულ დაგეგმვას, ისე ორგანიზაციის რისკის მართვის პროცესებსაც, რაც მთლიანად

ორგანიზაციას გარკვეული გამოწვევების წინაშე აყენებს. იმის გათვალისწინებით, რომ ქართული ორგანიზაციების უმეტესობაში, შეიძლება რისკის მართვის პროცესები საერთოდ არ არსებობდეს, ან არასათნაოდ იყოს ჩამოყალიბებული. აღნიშნულ შემთხვევაში შიდა აუდიტორის მიერ უნდა იქნას საკონსულტაციო უფლების გამოყენება. ამ შემთხვევაში, შიდა აუდიტი უზრუნველყოფს არამართო ორგანიზაციაში რისკის მართვის პროცესების ინიცირებას, არამედ ამით შიდა აუდიტის გრძელვადიანი და ოპერაციული დაგეგმვა გახდება უფრო მეტად რისკზე ორიენტირებული, კომუნიკაცია ყველა რგოლთან, შიდა აუდიტისათვის უმნიშვნელოვანესია, სასურველია მოსაზრებების და რეკომენდაციების წერილობითი სახით წარდგენა. რაც უფრო „ახლო“ კომუნიკაცია იქნება მართველ რგოლებს შორის, მით მეტ სარგებელს მიიღებს ამისგან ორივე მხარე. მენეჯმენტი გაითავისებს რისკისა და კონტროლის არსს და მნიშვნელობას, ხოლო შიდა აუდიტი კი გამოააშკარავებს შემონმებებისათვის ღირებულ პროცესებს, თემებსა და პრიორიტეტებს.

დასკვნა

შიდა აუდიტისათვის მთავარი მაინც ალბათ იმის ცოდნაა, რომ რისკზე ორიენტირებული მიდგომების გამოყენება წარმოადგენს შიდა აუდიტის შანსს, თავისი კომპეტენციის ფარგლებში უკეთ და დროზე გამოავლინოს ორგანიზაციის წინაშე არსებული საფრთხეები და მათ შესახებ დაინტერესებულ მხარეებს მიაწოდოს სასარგებლო ინფორმაცია, რადგან სწორედ ამ, არც თუ ისე მარტივი საკითხის გადანყვეტაზეა დამოკიდებული, როგორც ორგანიზაციის და ისე შიდა აუდიტის გრძელვადიანი წარმატება.

შიდა კონტროლის სისტემის დანერგვასა და განვითარებას მნიშვნელოვანი როლი აკისრია სახელმწიფო მართვის სისტემაშიც. შიდა კონტროლი, რომელიც შიდა აუდიტის ფორმით ვლინდება საჯარო სექტორში, სისტემატიზებული, დისციპლინური მიდგომით აფასებს და აუმჯობესებს რისკის მართვის, კონტროლისა და მმართველობითი პროცესის ეფექტიანობას და მიმართულია დაწესებულების ამოცანების სრულყოფილად შესრულებისაკენ.

მაშინ როდესაც, საჯარო სექტორში სრულყოფილად და სტანდარტების შესაბამისად მოხდება აუდიტის განხორციელება, ორგანიზაციები შეძლებენ რისკების მინიმუმამდე შემცირებას, რაც თავის მხრივ მიზნების მისაღწევად და ორგანიზაციის ღირებული რესურსების სამართავად მოახდენს სისტემების, პროცესებისა და ადამიანებთან დაკავშირებული პროცესების ეფექტურ და რაციონალურ დაგეგმვა განხორციელება.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. აუდიტისა და ხარისხის კონტროლის საერთაშორისო სტანდარტის სახელმძღვანელო - 2009 წლის გამოშვება;
2. ეთიკის კოდექსის სახელმძღვანელო პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის 2016 წლის გამოშვება;
3. აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტები - ლევან საბაური 2016 წელი;
4. Ерофеева В. А. Пискунов В.А. Битиукова Т.А.– Аудит. М. Юрайт. 2010;

REFERENCES:

1. Handbook of International Standards on Auditing and Quality Control - 2015 edition;
2. International Ethics Standards Board for Accountants - 2016 edition;
3. The International Standard of Auditing - Levan Sabauri - 2016 edition;
4. Ерофеева В. А. Пискунов В.А. Битиукова Т.А.– Аудит. М. Юрайт. 2010;

THE ROLE OF INTERNAL AUDIT IN RISK ASSESSMENT

Mukhran Kamadadze

Associated Professor of TSU

RESUME

The improvement of risk management related processes falls within the field of interests of highest level of the management system, and the internal audit represents an ideal partner for the implementation thereof. Risk management is the aggregate of systematized recurring processes. It is planned, implemented, controlled and constantly being improved in order to increase the probability of realization of important opportunities faced by the organization, strategy for achieving the objective and business plan.

Considering the fact that the risk management itself is an area of inaccurate, biased activities, which mostly requires a creative approach, application of risk-oriented approaches in the internal audit, requires a comprehensive understanding of many issues. It equally refers to the planning of internal audit activity and risk management processes thus posing some challenges for a whole organization. Application of risk-based approaches represents a chance for internal audit, to get a better and timely understanding of the risks faced by the organization, within the scope of its competence.

Internal audit should reject the only internal control inspections. It should actively consider the connection with objectives and risks defined at the level of each process. There should be considered not only the risk control specific measures, but also the risk responsive actions.

Keywords: Internal Audit, Strategy, Risk Management.